

Pr e-mail til uim@uim.dk og mhh@uim.dk
Ministeriets j.nr. 2020-19358.

5. marts 2021

DRC Dansk Flygtningehjælps bemærkninger til udkast til lov om ændring af repatrieringsloven (Regulering af ydelsesstruktur og udbetalingstidspunktet af repatrieringsstøtte, indhentelse af oplysninger om ansøgeren fra Kriminalregisteret, nægtelse af hjælp til repatriering af hensyn til statens sikkerhed, andre staters sikkerhed eller den offentlige orden, m.v.)

Udlændinge- og Integrationsministeriet har d. 5. februar 2021 sendt ovenstående lovforslag i høring med en frist for eventuelle bemærkninger d. 5. marts 2021. DRC Dansk Flygtningehjælp takker for muligheden for at fremkomme med bemærkninger til det fremsendte lovforslag.

Indledningsvist vil vi gerne understrege, at DRC Dansk Flygtningehjælp er enig i, at det er problematisk, hvis der ydes repatrierings støtte til personer, der begår alvorlig kriminalitet.

Det er imidlertid vores oplevelse, at der er tale om yderst få sager, hvor en repatrieret person efter udrejsen fra Danmark sigtes, tiltales eller dømmes for kriminelle forhold. De foreslåede lovændringer i tillæg til den seneste ændring af repatrieringsloven har et øget fokus på kontrol både forud for repatriering og efter udrejsen fra Danmark. DRC Dansk Flygtningehjælp er bekymret for, hvilken negativ effekt de foreslåede ændringer af repatrieringsloven kan få på opfattelsen af ordningen som en i øvrigt positiv mulighed og et værdigt alternativ til en tilværelse i Danmark.

DRC Dansk Flygtningehjælp vil derudover gerne gøre opmærksom på, at problemerne vedrørende udbetaling af økonomisk hjælp til repatriering til personer, der repatrierer til Iran og Syrien fortsat ikke er løst, og at en regulering af udbetalingstidspunktet som foreslået vil besværliggøre problemet yderligere. Vi opfordrer derfor endnu en gang til, at der udarbejdes en holdbar løsning på problemet, inden de foreslåede lovændringer træder i kraft.

Konkrete bemærkninger

DRC Dansk Flygtningehjælp finder det positivt, at der med lovforslaget lægges op til, at familiesammenførte udlændinge, der ikke kan eller har kunnet opnå skilsmisse fra referencen, kan opnå repatrieringshjælp. Vi har erfaret, at der af forskellige årsager kan være udfordringer i forbindelse med at opnå samtykke til skilsmisse, hvilket dermed forhindrer familiesammenførte udlændinge i at repatriere med økonomisk hjælp.

Ydelsesstrukturen

I det fremsendte lovforslag foreslås det, at ydelsesstrukturen ændres, og at repatrieringshjælpen udbetales i fastsatte rater, der kun afhænger af, hvorvidt man er barn under 18 år, voksen over 18 år eller om man modtager reintegrationsbistand. Lovgivers formål med ændringen er at skabe større klarhed og overblik over ydelsesstrukturen, så den enkelte person i højere grad kan gennemskue, hvilket beløb der udbetales ved bevilling af repatrieringshjælpen.

DRC Dansk Flygtningehjælp rådgiver altid udlændinge, der overvejer at repatriere, grundigt om ydelsesstrukturen i repatrieringsloven. Personer, der ønsker at ansøge om repatrieringshjælpen, er derfor gjort bekendt med den økonomiske støtte, som de i henhold til repatrieringsloven er berettiget til, og har derfor ligeledes en viden om, hvad der forventes at blive bevilget af kommunen. DRC Dansk Flygtningehjælp rådgiver derudover kommunerne om de enkelte støttebeløb f.eks. om der kan bevilges støtte til indkøb af erhvervsudstyr eller hjælp til sygeforsikring.

En af årsagerne til, at der blandt repatrieringslovens målgruppe kan være usikkerhed om, hvilke beløb der bevilges, er snarere, at der på baggrund af kommunens formuevurdering skal nedjusteres i repatrieringshjælpen grundet personlig formue. Det fremgår ikke af lovforslaget, om kommunerne fortsat skal foretage formuevurdering, inden der kan bevilges repatrieringshjælp. Hvis formuevurderingen efter de foreslåede ændringer fortsat skal foretages inden bevilling af hjælp til repatriering, må det formodes også at kunne få en indvirkning på de faste støttebeløb der bevilges, hvis ansøgeren selv har formue. DRC Dansk Flygtningehjælp efterspørger derfor en afklaring af, om ændringen af ydelsesstrukturen også medfører en ændring i kommunens sagsbehandling, således at der ikke længere foretages formuevurdering.

Repatrieringshjælpens størrelse

I henhold til forslaget om ændring af ydelsesstrukturen beløber den samlede repatrieringshjælp for personer under 18 år sig til i alt 90.000 kr.

Efter de nuværende regler om hjælp til repatriering for personer under 18 år, vil et barn i skolealderen typisk få bevilget hjælp til følgende efter 2021-satser:

Flybillet (f.eks. 4000 kr.) + 31.836 kr. til indkøb af personligt bohav + etableringsydelse 44.193 kr. + støtte til udgifter til skolegang i alt 25.968 kr. = 105.997 kr. i alt.

Efter lovforslaget vil personer der er over 18 år, og som ikke bevilges reintegrationsbistand modtage i alt 180.000 kr. Bevilges der hjælp til nødvendige hjælpemidler kan der i tillæg bevilges max. 5.000 kr.

For at demonstrere forskellen på repatrieringshjælpens størrelse efter de gældende regler sammenholdt med ændringen i lovforslaget følger her et eksempel på, hvad en person over 18 år typisk bevilges:

Flybillet (f.eks. 4000 kr.) + 31.836 kr. til indkøb af personligt bohav + etableringsydelse 144.900 kr. + støtte til sygeforsikring i alt 32.472 kr. + støtte til indkøb af erhvervsudstyr 16.775 kr. = 229.983 kr.

Efter lovforslaget vil personer, der er over 18 år, og som bevilges reintegrationsbistand modtage i alt 165.000 kr. Bevilges der hjælp til nødvendige hjælpemidler kan der i tillæg bevilges max. 5.000 kr.

Efter de nuværende regler om hjælp til repatriering for personer over 18 år, vil der typisk bevilges hjælp til følgende efter 2021-satser:

Flybillet (f.eks. 4000 kr.) + 31.836 kr. til indkøb af personligt bohav + etableringsydelse 144.900 kr. + støtte til sygeforsikring i alt 32.472 kr. + medicin til 1 års forbrug + støtte til nødvendige hjælpemidler (f.eks. 4000 kr.) = 217.208 kr.

I ovenstående eksempler på bevilling af repatrieringshjælp er der ikke medregnet udgifter til en eskorte eller støtte til at dække udgifter i forbindelse med anskaffelse af nationalitetspas. Særligt støtte til anskaffelse af nationalitetspas er anvendt i udbredt grad i repatrieringssager.

Ovenstående eksempler har til formål at demonstrere den forskel de foreslåede ændringer i ydelsesstrukturen har for repatrieringshjælpens størrelse sammenholdt med de gældende regler om økonomisk hjælp. Med indførslen af faste støttebeløb og ophævelsen af repatrieringslovens § 7, stk. 2-6 fratager en række støttemuligheder; rejseudgifter + udgifter til en eskorte, støtte til indkøb af

personligt bohave, støtte til udgifter til sygeforsikring eller behandlingsudgifter samt støtte til udgifter i forbindelse med anskaffelse af nationalitetspas.

Det er DRC Dansk Flygtningehjælps erfaring gennem mange år, at størrelsen på den økonomiske hjælp ikke er altafgørende for beslutningen om at repatriere. Vi hæfter os dog alligevel ved, at den foreslåede ændring af ydelsesstrukturen og ophævelsen af § 7, stk. 2-6 nedjusterer den økonomiske hjælp til repatriering jævnfør ovenstående eksempler, og gør derfor opmærksom på, at det er første gang siden repatrieringslovens ikrafttrædelse, at foreslåede lovændringer forringer repatrieringsordningens støtteforudsætninger for personkredsen.

Udbetalingstidspunktet af repatrieringshjælpen

Efter de gældende regler udbetales den økonomiske hjælp til repatriering i to rater; umiddelbart inden udrejsen fra Danmark og 12 måneder efter udrejsen. For personer med fortrydelsesret gælder det, at den resterende del af hjælpen først udbetales efter fortrydelsesrettens udløb.

I det fremsendte lovforslag foreslås det at opdele udbetaling af repatrieringshjælpen yderligere, således at der inden udrejsen udbetales et fast støttebeløb til at dække rejseudgifter (10.000 kr. for personer under 18 år, 20.000 kr. for personer over 18 år). Efter ankomst til repatrieringslandet udbetales hurtigst muligt anden del af hjælpen, og efter 12 måneder eller ved fortrydelsesrettens udløb udbetales den resterende del. Lovgiver udtrykker, at det med ændringerne i udbetalingstidspunktet ønskes at mindske muligheden for misbrug af ordningen.

Vi mener, at repatrieringsordningen er et positivt tilbud til personer, der frivilligt ønsker at repatriere og genetablere sig i hjemlandet og samtidig har mulighed for at få økonomisk hjælp hertil. Vi er naturligvis også enige i, at ordningen ikke må misbruges. Det er dog vores erfaring, at det er meget sjældent, at første del af de bevilgede ydelser bliver udbetalt, og at selve repatrieringen derefter ikke finder sted.

Til gengæld stilles der ofte spørgsmål til, om det kan garanteres, at den resterende del af repatrieringshjælpen kommer til udbetaling et år efter udrejsen fra Danmark. Det er vores generelle opfattelse, at borgerne føler, at de skal udvise stor tillid til myndighederne i forbindelse med udbetaling af repatrieringshjælpen. Især indvandrere, der ikke har fortrydelsesret, stiller sig ofte uforstående over for opdelingen af udbetalingen af repatrieringshjælpen, idet de ikke har mulighed for at genindrejse i Danmark efter repatrieringen.

Vi oplever, at flygtninge, der har mulighed for at fortryde deres repatriering, i mindre grad er skeptiske over udbetalingstidspunktet, da de er bekendt med deres mulighed for at vende tilbage til Danmark i tilfælde af problemer med udbetalingen.

Vi er derfor bekymrede for, at tilliden fra repatrieringslovens personkreds udfordres yderligere ved endnu en opdeling af udbetalingsraterne.

Derudover har der siden 1. marts 2019, hvor repatriering til Syrien blev en mulighed, været store problemer med særligt anden del af udbetalingen af repatrieringshjælpen til personer, der repatrierer til Syrien. Grundet internationale økonomiske sanktioner, øget kontrol med terrorfinansiering og hvidvaskning af penge samt bankernes retningslinjer for kundekendskab, er det ikke muligt for kommunerne at overføre repatrieringshjælpen til bankkonti i Syrien og Iran. Vi har for nyligt også erfaret, at personer der repatrierer til Syrien og Iran også oplever, at første del af repatrieringshjælpen ikke kan komme til udbetaling inden udrejsen fra Danmark.

Vi må konkludere, at de mange problemer med udbetaling af repatrieringshjælpen, både i Danmark, men også efter udrejsen, skaber uro og mistillid blandt repatrieringslovens personkreds.

DRC Dansk Flygtningehjælp stiller sig derfor undrende overfor forslaget om at opdele udbetalingen af repatrieringshjælpen yderligere, når der på nuværende tidspunkt allerede er store problemer med udbetaling af repatrieringshjælpen til flere lande.

Udvidelse af mulige destinationer for repatriering

DRC Dansk Flygtningehjælp ser positivt på forslaget om ændringen af repatrieringslovens § 2, hvormed det muliggøres at repatriere til et land, hvortil man har nær familiemæssig tilknytning. Vi har i vores mangeårige rådgivningsarbejde erfaret, at nogle personer, der ønsker at repatriere, ikke har mulighed for at opnå repatrieringshjælp, da kravet om tidligere ophold i repatrieringslandet ikke kan opfyldes. Med udvidelsen af mulige destinationer for repatriering, vil flere personer, herunder statsløse, flygtninge og familiemedlemmer med forskellige nationaliteter, få mulighed for at få repatrieringshjælp.

Beslutningen om at repatriere er en stor beslutning med alvorlige konsekvenser for opholdstilladelsen i Danmark. Derfor mener vi, at man så vidt muligt inden udrejsen fra Danmark bør sikre sig, at repatrieringen er bæredygtig. Det er derfor afgørende at sikre sig, at en person der ønsker at repatriere til et land, hvortil der er nær familiemæssig tilknytning, har mulighed for at opholde sig lovligt i det pågældende land. I det fremsendte lovforslag bemærkes det, at man bør sikre sig den nødvendige dokumentation for at kunne indrejse i repatrieringslandet, samt at den person, der sikrer ansøgerens nære familiemæssige tilknytning til repatrieringslandet, skal have en længevarende tilknytning eller et længerevarende ophold i repatrieringslandet. DRC Dansk Flygtningehjælp vil i den forbindelse gerne understrege, at der bør være tale om lovlig dokumenteret tilknytning eller ophold, og at dette bør specificeres i lovteksten. Derudover mener vi ikke, at det er tilstrækkeligt blot at sikre fornøden dokumentation for indrejse i repatrieringslandet. Som en forudsætning for en bæredygtig repatriering, bør det sikres, at der er dokumentation på, at der kan tages lovligt ophold i repatrieringslandet i en længere periode på f.eks. et år, med mulighed for forlængelse af opholdet.

Udskrift fra Kriminalregistret

I lovforslaget foreslås det, at kommunalbestyrelsen fremover, som en del af sagsbehandlingen, vil skulle indhente en udtalelse fra politiet, for at sikre, at ansøgeren ikke er sigtet for kriminalitet registreret i Kriminalregistret forud for tilsagnet om repatrieringshjælp. Det bemærkes i forlængelse heraf, at opslaget i Kriminalregistret er et øjebliksbillede, hvorfor der på ny skal indhentes udtalelse fra politiet, hvis tidsforløbet mellem bevilling og udrejse strækker sig ud over en periode på 60 dage. Det er DRC Dansk Flygtningehjælps erfaring, at sagsbehandling i repatrieringssager ofte trækker ud af forskellige årsager, og vi har gennem tiden set mange eksempler på, at udrejsen fra Danmark bevidst planlægges eller først finder sted en rum tid efter kommunalbestyrelsens bevilling af repatrieringshjælpen. Årsagerne hertil kan blandt andet være, at der skal opsiges lejebolig i Danmark, at forskellige forhold skal afvikles inden udrejsen, anskaffelse af rejsedokumenter samt problemer med udbetaling af 1. del af repatrieringshjælpen. Vi oplever derudover ofte, at udrejsen fra Danmark må udskydes grundet flyaflysninger, sygdom m.m. DRC Dansk Flygtningehjælp skal derfor gøre opmærksom på, at man med forslaget pålægger kommunalbestyrelsen en større sagsbyrde, da det må forventes, at kommunerne vil skulle indhente udtalelse fra politiet gentagne gange forud for repatriering. I tillæg hertil vil vi påpege, at repatrierede personer også skal afgive erklæring til kommunen på, at de ikke er sigtet, tiltalt eller dømt for kriminelle forhold begået i hjemlandet efter udrejsen fra Danmark et år efter udrejsen fra Danmark. Kommunen skal samtidig også indhente udtalelse fra politiet på ny inden udbetaling af den resterende del af repatrieringshjælpen.

For så vidt angår repatrieringssager med danske statsborgere, der har dobbelt statsborgerskab, vil det efter forslaget blive kommunerne pålagt at indhente udtalelse fra politiet minimum to gange forud for udrejsen af Danmark. Inden danske statsborgere kan søge om betinget løsning fra det danske statsborgerskab, skal kommunen lave et betinget tilsagn om repatrieringshjælpen, og skal i denne forbindelse derfor indhente første udtalelse fra politiet. Efter Indfødsretskontorets tilsagn om betinget løsning fra det danske statsborgerskab vil kommunen på ny skulle indhente udtalelse fra politiet, da der skal træffes afgørelse om hjælp til repatriering.

Det er vores vurdering, at lovforslaget pålægger kommunerne en større sagsbyrde i repatrieringssager ved at skulle rette henvendelse til politiet både inden sagsbehandling og bevilling af repatrieringshjælpen og igen inden udbetaling af den resterende hjælp.

I tillæg hertil skal DRC Dansk Flygtningehjælp bemærke, at repatrieringsordningen med de foreslåede ændringer og dertilhørende sagsgange gøres mere kompleks i forhold til borgerens anvendelse af den. Det øgede fokus på kontrol risikerer at skabe usikkerhed og mistillid blandt repatrieringslovens personkreds, hvilket kan påvirke opfattelsen af repatrieringsordningen negativt. Vi vil derfor også gerne gøre opmærksom på, at vi ud fra vores mangeårige erfaring med målgruppen ser en risiko for, at færre personer vil benytte sig af repatrieringsordningen som en konsekvens af de mange lovændringer.

Venlig hilsen

Charlotte Slente

Generalsekretær

DRC Dansk Flygtningehjælp